

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

وضعیت تجارت ترکیه در سال ۲۰۱۷

در پی انتشار آمار مربوط به تجارت ترکیه در سال ۲۰۱۷، این کشور وضعیت خوبی از حیث صادرات و واردات کالایی در سال مزبور داشته و به رکورد جدیدی در زمینه تجارت دست یافته است. این مطلب درصدد است تا ضمن ارائه تصویر کلی از وضعیت تجارت کشور ترکیه و مقایسه آن با سال ۲۰۱۶، اطلاعاتی را در خصوص ترکیب کالایی از لحاظ کاربرد، اقلام عمده صادراتی/وارداتی و مقاصد عمده صادراتی/وارداتی نیز ارائه دهد.

تجارت کالایی در سال ۲۰۱۷

طبق گزارش اخیر وزارت گمرک و تجارت ترکیه، صادرات این کشور طی سال ۲۰۱۷ به رکورد ۱۵۷.۱ میلیارد دلار رسید که از رقم هدف پیش بینی شده ۱۵۶.۵ میلیارد دلار برای این سال، فراتر رفت. در مقایسه با سال ۲۰۱۶، صادرات ترکیه در سال ۲۰۱۷ از رشد ۱۰.۲۲ درصد برخوردار بود.

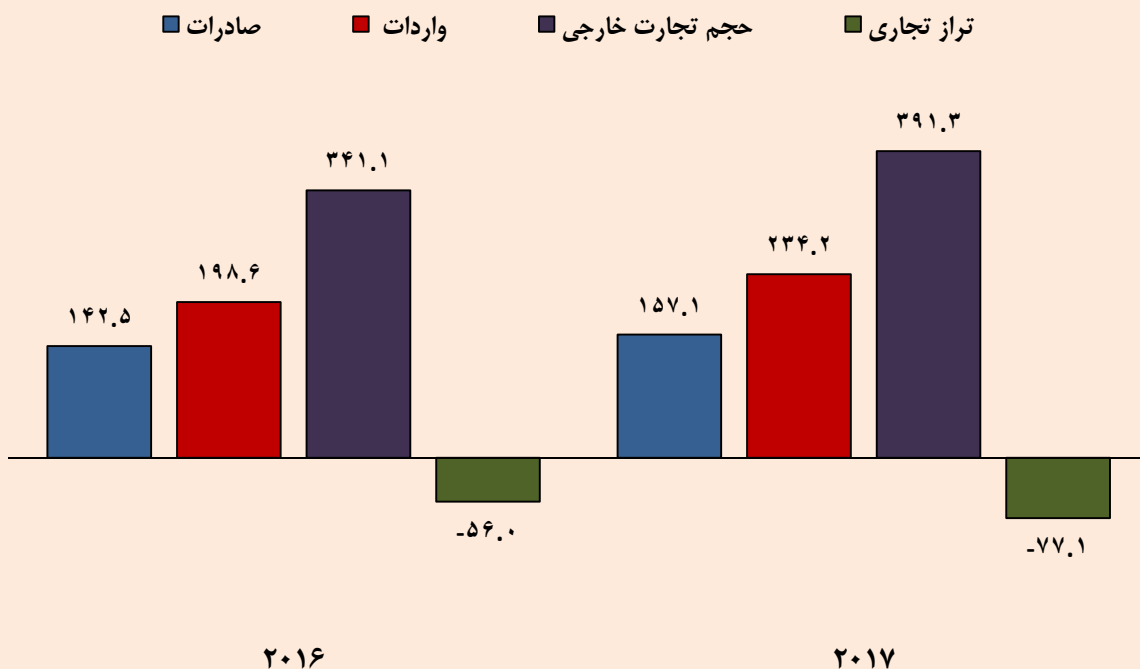
رشد صادرات این کشور همراه با رشد پی در پی طی سه فصل متوالی در سال ۲۰۱۷ و همچنین رشد اقتصادی بود که به استناد گزارش انسیتو آمار ترکیه سریعترین رشد در بین اقتصادهای گروه ۲۰ به ویژه بعد از دست یابی به رشد غیر قابل انتظار ۱۱.۱ درصد در فصل سوم ۲۰۱۷ محسوب می شود. متوسط رشد اقتصادی ترکیه طی سه فصل نخست سال ۲۰۱۷ معادل ۷.۴ درصد اعلام شده است.

طی سال ۲۰۱۷ واردات ترکیه هم با افزایش ۱۷.۹۲ درصدی به رقم ۲۳۴.۲ میلیارد دلار رسید.

کل حجم تجارت خارجی ترکیه در سال ۲۰۱۷ برابر با ۳۹۱.۳ میلیارد دلار بود که نسبت به سال ۲۰۱۶ با ۱۴.۷ درصد رشد همراه است.

با توجه به بیشتر بودن رقم واردات از صادرات ترکیه، کسری تراز بازرگانی این کشور در سال ۲۰۱۷ معادل منفی ۷۷.۰۶ میلیارد دلار بوده که نسبت به دوره مشابه قبل ۳۷.۵ درصد تضعیف شده است.

نمودار ۱- وضعیت تجارت کشور ترکیه طی سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷- میلیارد دلار

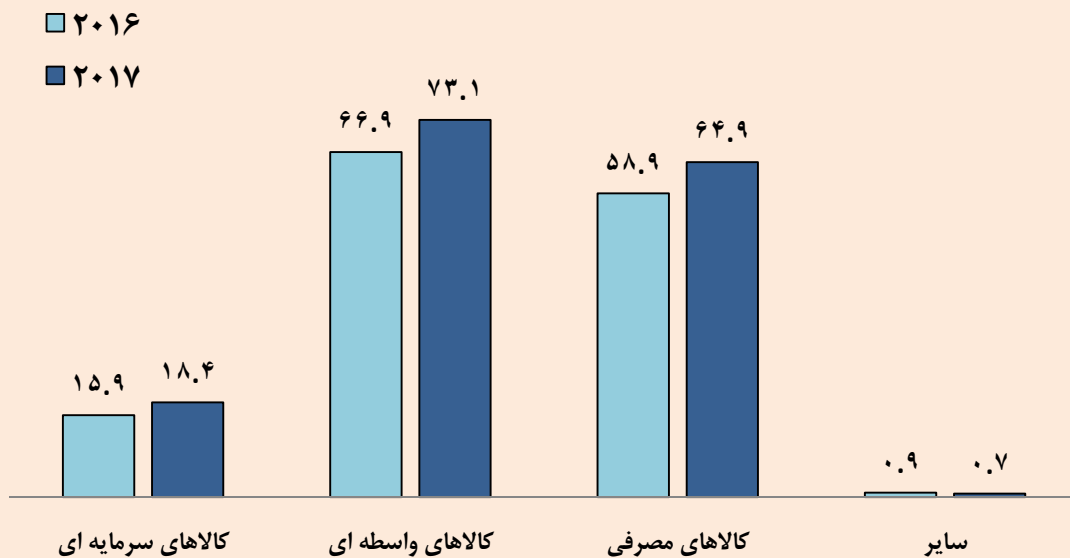
ترکیب کالاهای صادراتی - وارداتی از حیث کاربرد

از حیث ترکیب کالایی، بخش عمده صادرات ترکیه در سال ۲۰۱۷ مربوط به صادرات اقلام اولیه و واسطه‌ای با ارزش ۷۳.۱ میلیارد دلار و اقلام مصرفی با ارزش تقریبی ۶۵ میلیارد دلار است که در مجموع حدود ۸۸ درصد از کل صادرات را تشکیل می دهند.

همچنین ترکیه در سال ۲۰۱۷ موفق به صادرات ۱۸.۴ میلیارد دلار کالاهای سرمایه‌ای شده که سهم این گروه کالایی از کل صادرات معادل ۱۱.۷ درصد است.

بیشترین رشد صادرات در سال مورد بررسی متعلق به صادرات اقلام سرمایه‌ای با رشد ۱۵.۶ درصد است که بعد از آن کالاهای مصرفی با رشد ۱۰.۳ درصد و کالاهای واسطه‌ای با رشد ۹.۳ درصد قرار می گیرند.

نمودار ۲- ترکیب اقلام صادراتی ترکیه در سالهای ۱۷-۲۰۱۶ - میلیارد دلار

شایان ذکر است کل ارزش صادرات اقلام مصرفی ترکیه در سال ۲۰۱۷ به مراتب بیش از ارزش صادرات نفتی ایران در همین سال است.

در بخش واردات، ترکیب کالاهای وارداتی ترکیه در سال ۲۰۱۷ به ترتیب ارزش شامل ۱۷۱.۸ میلیارد دلار اقلام واسطه‌ای، ۳۳ میلیارد دلار اقلام سرمایه‌ای و ۲۸.۵ میلیارد دلار اقلام مصرفی است. بیشترین رشد واردات طی سال ۲۰۱۷ مربوط به کالاهای واسطه‌ای با رشد ۲۸ درصد بوده و واردات کالاهای مصرفی از رشد کم ۲ درصد برخوردار بوده و حدود ۸ درصد از واردات اقلام سرمایه‌ای کاسته شده است.

اقلام عمده تجارت

اقلام عمده صادراتی ترکیه طی دوازده ماهه ۲۰۱۷ در جدول (۱) ارائه شده‌اند. همان طور که در این جدول مشاهده می‌شود مهم‌ترین گروه کالایی صادراتی ترکیه در سال مورد بررسی مربوط به فصل وسایل نقلیه موتوری است که ارزش آن بالغ بر ۲۳.۹۶ میلیارد دلار بوده و سهم آن از کل صادرات کالایی حدود ۱۵.۲ درصد است و رشد صادرات این اقلام در مقایسه با سال ۲۰۱۶ حدود ۲۱ درصد گزارش شده است. ترکیه در صادرات بویلرها و ماشین آلات مکانیکی و الکتریکی هم موفق بوده و قادر بوده تا در مجموع نزدیک به ۲۲ میلیارد دلار کالا مرتبط با این دو گروه کالایی را در سال ۲۰۱۷ صادر نماید که نسبت به سال ۲۰۱۶ به ترتیب مشمول ۱۲ و ۳.۷ درصد رشد هم شده‌اند.

جدول ۱- اقلام عمده صادراتی ترکیه طی سال‌های ۱۷-۲۰۱۶-۲۰۱۶ میلیون دلار، درصد

فصل	۲۰۱۶	۲۰۱۷	درصد تغییر
وسایل نقلیه موتوری، تراکتور، دوچرخه، موتور سیکلت و سایر وسایل نقلیه	۱۹,۸۰۲	۲۳,۹۵۷	۲۰.۹۸
دیگ‌های بخار، ماشین آلات، دستگاه‌ها و ابزارهای مکانیکی	۱۲,۳۵۲	۱۳,۸۳۰	۱۱.۹۷
ماشین آلات و تجهیزات الکتریکی	۷,۸۱۵	۸,۱۰۱	۳.۶۶
آهن و فولاد	۶,۱۸۰	۸,۲۴۶	۳۳.۴۳
پوشاک و وسایل و ابزار تزئینی (Accessories)	۸,۸۴۹	۸,۸۵۲	۰.۰۳
سایر	۸۷,۵۳۳	۹۴,۱۰۸	۷.۵۱
جمع	۱۴۲,۵۳۲	۱۵۷,۰۹۴	۱۰.۲۲

در مقابل ترکیب کالاهای عمده وارداتی ترکیه هم در سال ۲۰۱۷ در جدول (۲) آورده شده است. بیشترین واردات ترکیه مربوط به اقلام نفتی و سوخت‌های معدنی است که با ارزش واردات ۳۷ میلیارد دلار سهم ۱۵.۹ درصدی را در کل واردات داشته و واردات آن در مقایسه با سال ۲۰۱۶ حدود ۳۷ درصد رشد کرده است. بالاترین رشد واردات در بین گروه‌های عمده وارداتی مربوط به واردات سنگ‌های قیمتی و فلزات گرانبهاست که ارزش واردات آن نسبت به سال ۲۰۱۶ تقریباً ۲.۵ برابر شده است. از نکات جالب در بخش واردات ترکیه، وجود بازار رقابتی در صنعت وسایل نقلیه است که ضمن صادرات حدود ۲۴ میلیارد دلاری در این صنعت، واردات ۱۷.۴ میلیارد دلاری نیز در همین گروه کالایی در سال ۲۰۱۷، اتفاق افتاده است.

جدول ۲- اقلام عمده وارداتی ترکیه طی سال‌های ۱۷-۲۰۱۶-۲۰۱۶ میلیون دلار، درصد

فصل	۲۰۱۶	۲۰۱۷	درصد تغییر
سوخت‌های معدنی، روغن‌های معدنی و سایر محصولات مشابه	۲۷,۱۷۵	۳۷,۱۹۹	۳۶.۸۹
دیگ‌های بخار، ماشین‌آلات، دستگاه‌ها و ابزارهای مکانیکی	۲۷,۲۹۷	۲۷,۱۶۴	-۰.۴۹
سنگ‌های قیمتی یا نیمه قیمتی، فلزات گرانبهها، مروارید و غیره	۷,۲۰۴	۱۷,۸۰۶	۱۴۷.۱۷
ماشین‌آلات و تجهیزات الکتریکی	۲۰,۱۳۶	۲۱,۱۵۲	۵.۰۵
وسایل نقلیه موتوری، تراکتور، دوچرخه، موتور سیکلت و سایر وسایل نقلیه	۱۷,۸۴۱	۱۷,۴۲۶	-۲.۳۳
سایر	۹۸,۹۲۴	۱۱۳,۴۱۰	۱۴.۶۴
جمع	۱۹۸,۵۷۶	۲۳۴,۱۵۶	۱۷.۹۲

مقاصد و مبادی عمده

همچنان مشابه سال ۲۰۱۶، مهم‌ترین مقصد صادراتی ترکیه در سال ۲۰۱۷، کشور آلمان با ارزش ۱۵ میلیارد دلار صادرات و سهم ۹.۶ درصد است (جدول ۳). کشور های انگلیس و عراق نیز در رتبه های اهمیت بعدی، به ترتیب سهم ۶.۱ درصد و ۵.۸ درصد در واردات کالاهای ترکیه در سال ۲۰۱۷ دارند. بالاترین رشد صادرات در بین مقاصد عمده صادرات ترکیه مربوط به صادرات به امریکا با ارزش ۸.۶ میلیارد دلار و درصد افزایش حدود ۳۱ درصدی است. همچنین صادرات ترکیه به کشور عراق نیز در سال ۲۰۱۷ بیش از ۱.۴ میلیارد دلار نسبت به سال ۲۰۱۶ افزایش داشته است.

جدول ۳- مقاصد عمده صادرات کالایی ترکیه طی سال‌های ۱۷-۲۰۱۶- میلیون دلار، درصد

مقصد صادراتی	۲۰۱۶	۲۰۱۷	درصد تغییر
آلمان	۱۳،۹۹۸	۱۵،۱۳۶	۸.۱۳
انگلیس	۱۱،۶۶۰	۹،۶۱۶	-۱۷.۵۳
عراق	۷،۶۳۷	۹،۰۶۰	۱۸.۶۴
ایتالیا	۷،۶۰۶	۸،۴۸۱	۱۱.۵
ایالات متحده امریکا	۶،۶۲۳	۸،۶۵۴	۳۰.۶۶
سایر	۹۵،۰۰۹	۱۰۶،۱۴۸	۱۱.۷۲
جمع	۱۴۲،۵۳۲	۱۵۷،۰۹۴	۱۰.۲۲

مبادی عمده واردات کالایی ترکیه در سال ۲۰۱۷ شامل پنج کشور چین، آلمان، روسیه، امریکا و ایتالیا، وفق جدول (۴) است که در مجموع ۳۷ درصد از ارزش کل واردات را شامل می‌شوند. علی‌رغم کاهش ۸ درصدی واردات از کشور چین، این کشور همچنان مهم‌ترین مبدا واردات کالایی ترکیه محسوب می‌گردد. بیشترین رشد واردات کالایی در سال ۲۰۱۷ در بین مبادی عمده وارداتی مربوط به واردات از کشور روسیه است که نسبت به سال ۲۰۱۶ حدود ۲۹ درصد افزایش داشته است. همچنین واردات از امریکا و ایتالیا هم با رشدی بیش از ۱۰ درصد در سال ۲۰۱۷ همراه بوده است.

جدول ۴- مبادی عمده واردات کالایی ترکیه طی سال‌های ۱۷-۲۰۱۶- میلیون دلار، درصد

مبدا وارداتی	۲۰۱۶	۲۰۱۷	درصد تغییر
چین	۲۵،۴۴۱	۲۳،۳۷۱	-۸.۱۴
آلمان	۲۱،۴۷۵	۲۱،۳۰۲	-۰.۸۱
فدراسیون روسیه	۱۵،۱۶۲	۱۹،۵۴۶	۲۸.۹۱
ایالات متحده امریکا	۱۰،۸۸۹	۱۲،۰۱۸	۱۰.۳۷
ایتالیا	۱۰،۲۱۸	۱۱،۳۲۱	۱۰.۷۹
سایر	۱۱۵،۳۹۰	۱۴۶،۵۹۸	۲۷.۰۵
جمع	۱۹۸،۵۷۶	۲۳۴،۱۵۶	۱۷.۹۲